

Самотою хожу я, мов блуд,
З горем в серці нестерпно важким...
Всі знайомі минають, ідуть —
Поділити ся горем ні з ким.

IV.

Після тюрми почав Франко у купі з Павликом видавати місячник «Громадський Друг», в яким було тільки нових думок, що власти конфіскували книжку за книжкою. В «Громадським Друзі» поміщує він, крім політичних статей, довге оповідане «Боа констріктор», де представлений змій-удав, найбільший бориславський богач Голькремер, що ссе кров, та живцем проковтує робітників, що працюють в него за марний гріш. Продовженням оповідання «Боа констріктор» вважеться оповідане «Борислав сміє ся». Взагалі велику часть творчости Франка займають бориславські оповідання, де живо представлене пекло, де жите людське не цінить ні трошки.

В перших місяцях 1880. р. виїхав Франко в гостину до одного знайомого, що жив в Березові, коломийського повіта. В містечку Яблоніві на підставі підозріння, що він бунтує селян арештовано його в друге, та причіплено до процесу, що вів ся против сестер Павликівен (сестри Михайла Павлика) й селян Фокшеїв. По трьох місяцях випущено його з арешту та відставлено під опікою поліція на місце уродження. Сей транспорт по поліційних арештах в Коломиї, Станиславові, Стрию і Дрогобичи, належить до найтяжших хвиль його житя. Вже до Дрогобича приїхав Франко з сильною горячкою. Тут впаковано його в яму, описану в оповіданю «На дні», і звідси ще того самого дня післано пішки з поліцаєм до Нагуевич. По дорозі заскочив їх дощ й промочив їх до нитки. В дома прожив Франко тиждень й удав ся до Коломиї, та прожив там страшний тиждень в готелю, опісля жив трьома крейцарями знайденими над Прутом на піску. Вкінці запер ся в своїй кімнатці в готелю і лежав півтора дня в горячці й голоді, ждучи смерти, безсильний і знеохочений до житя. Один із його знайомих спас його від голодової смерти.

В третє арештовано Франка в 1889. р. В тюрмі держали його десть тижнів, але за що, то ані Франко ані мабуть і самі судії не знали. Тут в тюрмі написані його славні «тюремні сонети», та звісне оповідане «До світла».

Крім поезій, поем, оповідань, повістий, між якими визначаєсь «Захар Беркут», написав Франко також драми: «Украдене щастє», «Майстер Чирняк», «Сон князя Святослава», та загально-звісну комедію «Учитель», з житя сільськоо учителя, який в нагороді за свої труди має те, що його переносять з місця на місце.

Між иншим згадаємо його кандидатуру на посла в тернопільським повіті, де він перепав завдяки чорним духам, які поборювали його при помочи уряду.

Скінчивши філософічні студії в Відні й одержавши степень док-